

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ

Ἐν τῇ ἀναζητήσει ἐξαγωγικῶν ἀγορῶν ἢ ἄλλων πεδίων δραστηριότητος, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία καὶ γενικῶς, τὸ ἑλληνικὸν ἐπιχειρησιακὸν κεφάλαιον, θὰ πρέπει ἴσως νὰ προσέξῃ περισσότερο τὴν Κύπρον. Παρὰ τὰς πολιτικὰς ἀβεβαιότητας, ἡ Μεγαλόνησος ἐμφανίζει ἀξιόλογον ἀνάπτυξιν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς τρεχοῦσης δεκαετίας καὶ αὐξήσιν εἰσοδημάτων, πλὴν τοῦτου δὲ ἔχει ἔτοιμα συγκεκριμένα παραγωγικὰ σχέδια, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὁποίων φαίνεται νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτος ἡ συμβολὴ τοῦ ἔξωθεν κεφαλαίου, τῶν γνώσεων καὶ τῆς πείρας. Μακρυνὴ χώρα, ὡς ὁ Καναδάς, φροντίζει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἐπιχειρηματίας τῆς ἐπὶ τῶν παρουσιαζομένων δυνατοτήτων, διὰ μακροῦ σημειώματος, εἰς ἐπίσημον δελτίον τῆς, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται κατὰ δεκαπενθήμερον ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐξωτερικὸν Ἐμπόριον. Τοῦ σημειώματος, μεστοῦ χρησίμων πληροφοριῶν, παρέχεται κατωτέρω περίληψις :

Ἀπὸ τοῦ 1960 μέχρι τοῦ 1966 τὸ ἀκαθάριστον ἔθνικὸν προϊόν τῆς Κύπρου ἠϋξήθη κατὰ 37% καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα ἔφθασε τὰ 795 δολλάρια. Ὅλοι οἱ τομεῖς τῆς οἰκονομίας πλὴν τῶν μεταλλείων, ἐσημείωσαν ἀξιόλογον ἀνάπτυξιν. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή ἠϋξήθη κατὰ 80% καὶ ἡ βιομηχανικὴ κατὰ 27%. Κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη, ἰδρύθησαν 90 ἐργοστάσια καὶ ἐπεξετάθησαν παλαιὰ. Ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς, ἡ νήσος ἔχει ἐνεργητικὸν συναλλαγματικὸν ἰσοζύγιον. Περί τὰ μέσα τοῦ 1967 εἶχε συναλλαγματικὸν ἀπόθεμα 179.000.000 δολλαρίων, ἀρκετὸν διὰ τὰς εἰσαγωγὰς τῆς 13 μηνῶν.

Ἡ οἰκονομία τῆς νήσου στηρίζεται εἰς τέσσαρας βάσεις: Μεταλλεῖα, γεωργίαν, τουρισμὸν καὶ ἐλαφρὰν βιομηχανίαν.

Ἐκ τῶν μεταλλείων καλύπτονται τὰ 40% τῶν ἐξαγωγῶν τῆς νήσου. Τὰ μεταλλεύματά των (χαλκός, θεῖον ἐκ πυρίτου, ἀμίαντος, χρωμίται καὶ γύψος) ἐξάγονται ἀκατέργαστα καὶ δὲν χρησιμοποιοῦνται ὑφ' οὐδεμιᾶς βιομηχανίας τῆς νήσου. Λόγω τῆς ζωηρᾶς διεθνοῦς ζητήσεως τὰ κυπριακὰ μεταλλεῖα εὐημεροῦν ὡς ἐπιχειρήσεις, εἶναι ὁμως παλαιὰ καὶ δὲν προβλέπεται ἀνάπτυξις των τουλάχιστον κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη.

Ἡ γεωργία ἀποτελεῖ σημαντικὴν πηγὴν συναλλάγματος διὰ τῶν

πλεονασμάτων της εις έσπεριδοειδή, έπιτραπεζίους σταφυλάς, οίνους και πρώϊμα όπωροκηπευτικά, τά όποϊα έξάγονται εις Βρετανϊαν και άλλας εύρωπαϊκας άγορας. Με ξένην βοήθειαν, ιδρύθησαν μεγάλα όρνιθοτροφεία και τώρα ή Κύπρος είναι καθαρός έξαγωγεύς αυγών και πουλερικών. Εύρίσκεται έν έφαρμογή πρόγραμμα άναπτύξεως χοιροτροφίας και άργότερον άγελαδοτροφίας και γαλακτοκομίας. Τεχνικοί τοϋ Ο.Η.Ε. μελετοϋν τρόπους λύσεως τοϋ μειζονος προβλήματος της κυπριακής γεωργίας : Τοϋ νεροϋ.

Τό 1967 έπεσκέφθησαν την νήσον 80.000 ξένοι και κατά τας προβλέψεις ό άριθμός των θα άνέλθη εις 300.000 έντός τετραετίας. Άλλά δέν υπάρχουν παρά μόνον 2.000—2.500 κλίται.

Τά σχέδια διά την περαιτέρω άνάπτυξιν τής μεγαλονήσου

Ή κυπριακή βιομηχανία εύρίσκεται εις τά πρώτα στάδια τής άναπτύξεως της. Δέν υπάρχει οϋτε και προγραμματίζεται βαρεία βιομηχανία. Δι' εισαγομένων ύφασμάτων άναπτύσσεται ό κλάδος έτοιμων ένδυμάτων και μόλις τώρα άρχίζει νά δημιουργηται ύφαντουργία. Ή βιομηχανία οίνων και λικέρ σημειώνει ίκανοποιητικας προόδους και έχουν τεθή βάσεις διά κονσερβοποιϊας. Τό κυπριακόν κράτος δύναται νά έπιβάλη δασμούς διά νά προστατεύση τας νεαρās βιομηχανίας, μέχρι σήμερον όμως, δέν έκαμεν ειμή μετά φειδοϋς χρήσιν τοϋ μέτρου τούτου.

Ή κυπριακή άγορά κινείται περι τρεις πόλους : Τήν πρωτεύουσαν Λευκωσίαν, τόν κύριον λιμένα Άμμοχώστου και τό κύριον βιομηχανικόν κέντρον Λεμεσσοϋ. Αί εισαγωγαί τής νήσου φθάνουν τά 150.000.000 λιρών έτησίως. Δέν υπάρχουν εισαγωγικοί περιορισμοί και οί δασμοί είναι γενικώς χαμηλοί. Οϋτως, οί άποφασιστικοί συντελεστοί εις τόν συναγωνισμόν μεταξύ ξένων προϊόντων διαφόρων προελεύσεων είναι ή τιμή και ή ποιότης. Τά προϊόντα τής βρετανικής Κοινοπολιτείας άπολαμβάνουν δασμολογικής προτιμήσεως τής τάξεως τών 8 % περίπου, τό γεγονός τοϋτο όμως δέν έμποδίζει την παρουσίαν τών γερμανικών, Ιταλικών και Ιαπωνικών προϊόντων.

Άλλά εις έτερα προϊόντα ως π.χ. αί ηλεκτρικαί συσκευαί, τά χρώματα, τά χημικά προϊόντα κλπ., ό οδηγός είναι ή μάρκα και ή ποιότης. Εις την Κύπρον είναι εύρύτατα διαδεδομένον τό σύστημα τών άποκλειστικών αντιπροσωπειών άπό τών πλευρών τόσον τής αντιπροσωπευμένης φίρμας όσον και τοϋ αντιπροσώπου, ό όποϊος διά συμβολαίου κωλύεται νά αντιπροσωπεύη άλλο όμοιον ή ύποκατάστατον προϊόν.

Ταχεία ή άνάπτυξις τής κυπριακής βιομηχανίας

Άπό μακροϋ οί Κύπριοι συζητοϋν την μεταβολήν τής Κύπρου εις έλευθέραν ζώνην. Τό κυπριακόν κράτος διατηρεί ύπό την Ιδιοκτησίαν του

μεγάλας περιοχάς περί τούς λιμένας τῆς Ἀμμοχώστου καί τῆς Λεμεσοῦ, διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀπαραιτήτων εὐκολιῶν (σιλό, ἀποθηκῶν κλπ.) πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ ἐπιχειρήσεων τῆς Δύσεως καὶ ἀραβικῶν χωρῶν.

Αἱ λιμενικαὶ εὐκολίαι τῆς Κύπρου χρῆζον ἐπειγόντως βελτιώσεως. Ὁ κυριώτερος λιμὴν, ὁ τῆς Ἀμμοχώστου, συνεπληρώθη πρὸ τριετίας βάσει συμφωνίας τεχνικῆς βοήθειας ὑπὸ πολωνικῆς ἐπιχειρήσεως. Διὰ τὰ κυρίως λιμενικὰ ἔργα (ἐξαιρουμένων δηλαδὴ ἄλλων λιμενικῶν εὐκολιῶν) τῆς Λεμεσοῦ καὶ τῆς Λάρνακος ὑπάρχουν μελέται προβλέπουσαι ἀντιστοίχως δαπάνας πέντε καὶ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου λιρῶν. Περισσότερον ἔχουν προωθηθῆ τὰ σχέδια διὰ τὸν λιμένα τῆς Λάρνακος.

Προβλέπεται ἐπίσης ἡ διαμόρφωσις τεσσάρων τουριστικῶν περιοχῶν. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἀνετέθη ἤδη εἰς ξένους κεφαλαιούχους. Συζητεῖται ἡ παραχώρησις ἄλλης περιοχῆς εἰς κυπρίου κεφαλαιούχους. Γενικῶς πάντως προβλέπεται, ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀπαιτουμένου κεφαλαίου διὰ τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὴν νῆσον θὰ εἶναι ξένον μὲ δυνατὴν συμμετοχὴν Κυπριωτῶν εἰς μικτὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἐκ τῶν κυρίων βιομηχανικῶν σχεδίων τὸ εἰς πλεόν προκεχωρημένον στάδιον εὐρισκόμενον εἶναι τὸ τοῦ διύλιστηρίου πετρελαίων εἰς Λάρνακα. Ἡδὴ ἔχει σχηματισθῆ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κονσόρτιουμ ἀπὸ τὰς ἐταιρίας Shell, Brithish Petroleum, καὶ Petrofina μὲ συμμετοχὴν καὶ τοῦ κυπριακοῦ κράτους. Συζητεῖται, ἐξ ἄλλου, ἡ ἴδρυσις ἐργοστασίου λιπασμάτων πρὸς κάλυψιν τῶν μεγάλων ἀναγκῶν τῆς νήσου καὶ δι' ἐξαγωγάς. Ὑπάρχει δυνατότης ἐπιτοπίου ἐφοδιασμοῦ διὰ θείου καὶ ἐκ τῶν γειτονικῶν ἀραβικῶν χωρῶν διὰ φωσφορικῶν ἀλάτων. Σχεδιάζονται τέλος (καὶ ὑπάρχει πρὸς τοῦτο ἔτοιμος μελέτη σκοπιμότητος τοῦ Ο.Η.Ε.) σφαγεῖα καὶ ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας χοιρείου κρέατος, δὲν εἶναι ὁμῶς ἀκόμη γνωστὸν ἂν ταῦτα θὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς Λεμεσοῦν ἢ Λευκωσίαν ἢ εἰς ἀμφοτέρας τὰς πόλεις.